

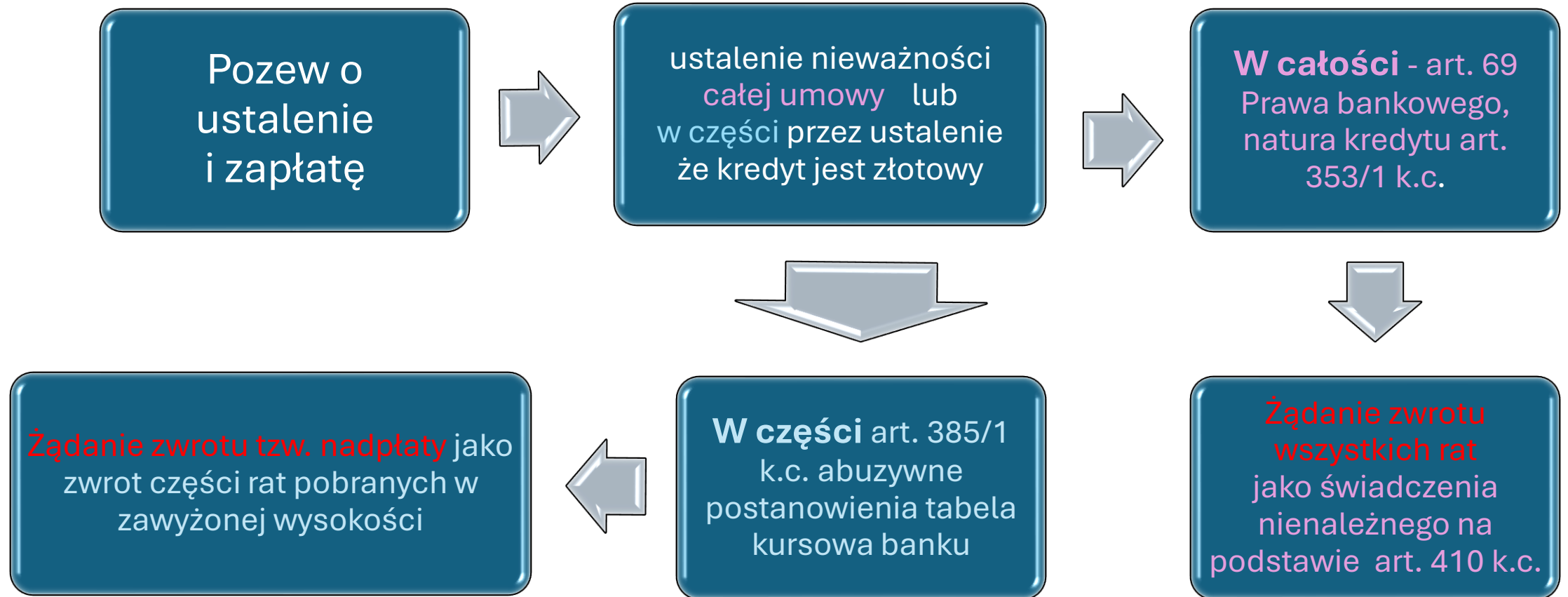
W poszukiwaniu genezy jakoby „utrwalonej” linii orzeczniczej w tzw. sprawach „frankowych”

Zasada procesu kontradyktoryjnego

Przedmiot sporu „o zasądzenie i zapłatę”

Obowiązki dowodowe stron vs tajemnica bankowa

Typowe pozwy w sprawach frankowych -

Triduum zasad pозwów „frankowych” - podstawy roszczeń

Nieważność – z powodu niedozwolonych postanowień umownych umowa kredytu jest nieważna w całości i nie istnieje stosunek prawny kredytu,

Nadpłata – z powodu spreadu bank pobierał zawyżone raty

Zapłata – ponieważ nie istnieje umowa, kredytobiorca nie miał wobec banku żadnego obowiązku aby płacić raty i żąda ich zwrotu

przy założeniu, że sąd uważa za oczywiste zgodnie z „utrwaloną linią orzeczniczą” I wyrokami TSUE :

Abuzywność – klauzule wskazywane jako niekorzystne dla kredytobiorcy, zamieniają się w nieważność całej umowy

„**nadpłata**” – to jest różnica między sumą wpłat dokonanych wg. obliczenia banku, a wysokością rat jakie jednostronnie i jedynie słusznie obliczył sobie „frankowicz” – zamienia się w zwrot wszystkich rat

Efekty przemienia jakie dokonują się w pozwach

- Skutek prawny – uwzględnienie pozwu pozwala anulować kredyt, hipotekę, obowiązek zapłaty jakichkolwiek rat i kosztów
- Skutek ekonomiczny – kredyt darmowy i darowizna nieruchomości

Efekt przemienienia jest uznawany przez sądy na podstawie teorii „o dwóch kondykcjach” Sądu Najwyższego (III CZP 6/21):

I kondycja – konsument dochodzi praw od banku – sąd nie bierze pod uwagę praw banku

II kondycja – bank dochodzi od kredytobiorcy – TSUE a nie prawo orzeka o prawach banków

Dowodzenie metodą kolejnych przybliżeń od kilku groszy do kilkuset tysięcy

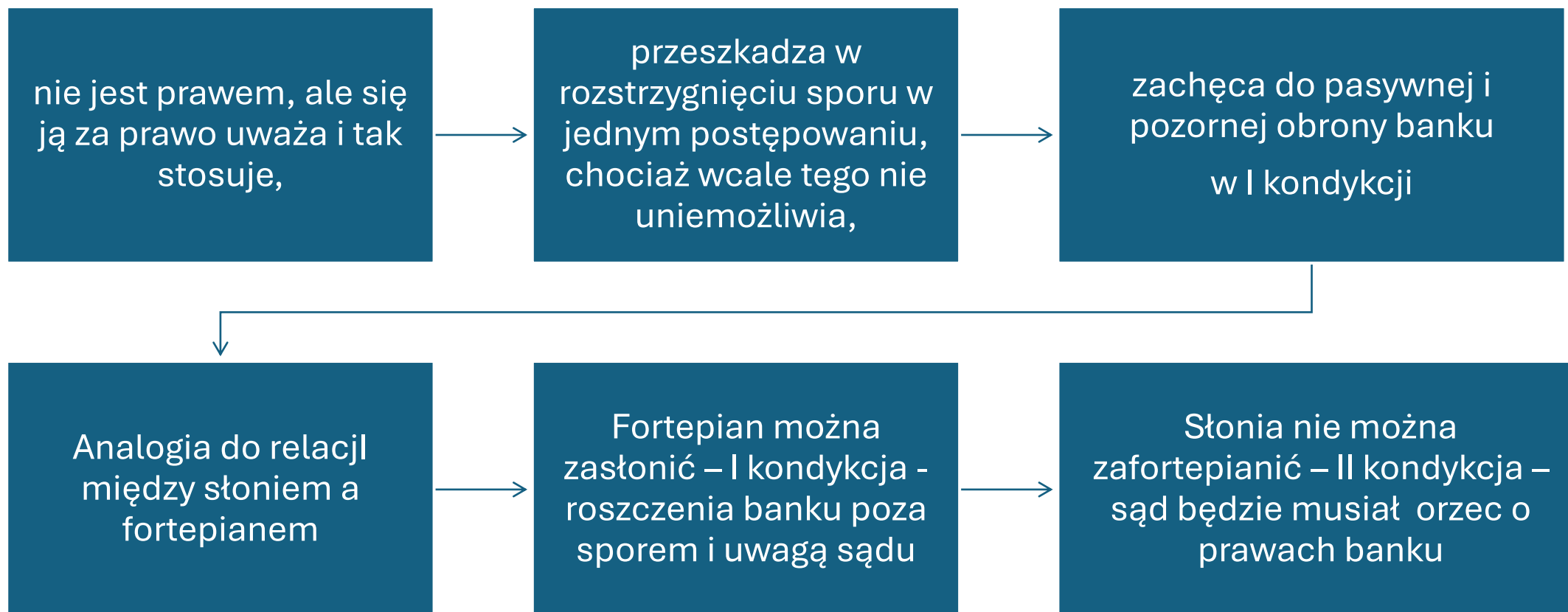
- umowa nie zawiera kwoty kredytu wypłaconego => jest nieważna
- umowa odsyła do tabeli kursów banku, których nie uzgodniono z kredytobiorcą => postanowienia abuzywne = niedozwolone
- postanowienia niedozwolone = postanowienia zabronione
- umowa bez postanowień zabronionych nie może być wykonywana => taka umowa jest nieważna w całości => umowa nieistniejąca
- umowa nieistniejąca => zapłacone raty są nienależne
- zasądza się zwrot świadczenia nienależnego razem z odsetkami
- Sądy mają wątpliwości, od kiedy liczyć odsetki dla konsumenta, a rozliczenie kredytu jest poza sporem

Pokrzywdzenie
kredytobiorców
narasta
dzięki efektowi
„wielokrotnego
przemienienia”

W zakresie prawa – umowne odestania do tabeli kursowej banku nakazane prawem bankowym (art. 111.1.4) stają się „niedozwolonymi postanowieniami umownymi” przez co umowa może zostać uznana wyrokiem za nieważną w całości, a nawet za nieistniejący stosunek prawny,

W zakresie żądania zapłaty – kilku a może kilkunasto – groszowy spread zamienia się w nadpłatę kilkadziesiąt tysięcy (efekt skali) a nadpłata doznaje przemienienia w zwrot wszystkich wpłat

Teoria „o dwóch kondykcjach” w praktyce

Teoria „o dwóch kondykcjach”

	Ile procesów	Ochrona dla konsumenta	Przedmiot sprawy	Koszty dla konsumenta
Dwie kondykcje	Dwa procesy, kilka lat	Po zakończeniu drugiego procesu	<u>w pierwszym</u> – o nieważność umowy i zapłatę, <u>w drugim</u> - o rozliczenie z bankiem	<u>w pierwszym</u> - prowizja za sukces, <u>w drugim</u> - koszty sądowe
Jeden proces	Jeden proces, kilkanaście lat	Po pierwszym procesie	Rozliczenie umowy na nowo	Brak kosztów

- Jest przyjmowana jako mająca pierwszeństwo przed prawem, bo jej stosowanie zaprzecza zasadom i przepisom prawa
- Nie ma żadnych przeszkód, aby „dwie kondykcje” podciągnąć pod rozliczenie zwrotem wzajemnym z art. 494 k.c. i zakończyć spór w jednym procesie sądowym

Rola sądu i sędziego w procesie cywilnym

Sąd cywilny rozstrzyga spory o prawa wynikające z umów

Co konkretnie robi sędzia:

Sprawdza pozwy i inne pisma pod względem formalnym,

Zapoznaje się ze stanowiskiem obu stron

Sprawdza stan faktyczny w zakresie koniecznym do rozstrzygnięcia

Weryfikuje czy powołano właściwe przepisy

Ostatecznie decyduje komu przyznać rację

Typowy spór sądowy rozstrzyga się na podstawie tzw. wzorca kontroli

Worzec kontroli to obowiązujący dla danego stanu faktycznego zespół przesłanek uzyskanych z obowiązującego stanu prawnego

W sporach o ochronę konsumenta nie ma stanu prawnego bo przepis jest uznaniowy

Rozstrzyga więc prawo sędziowskie

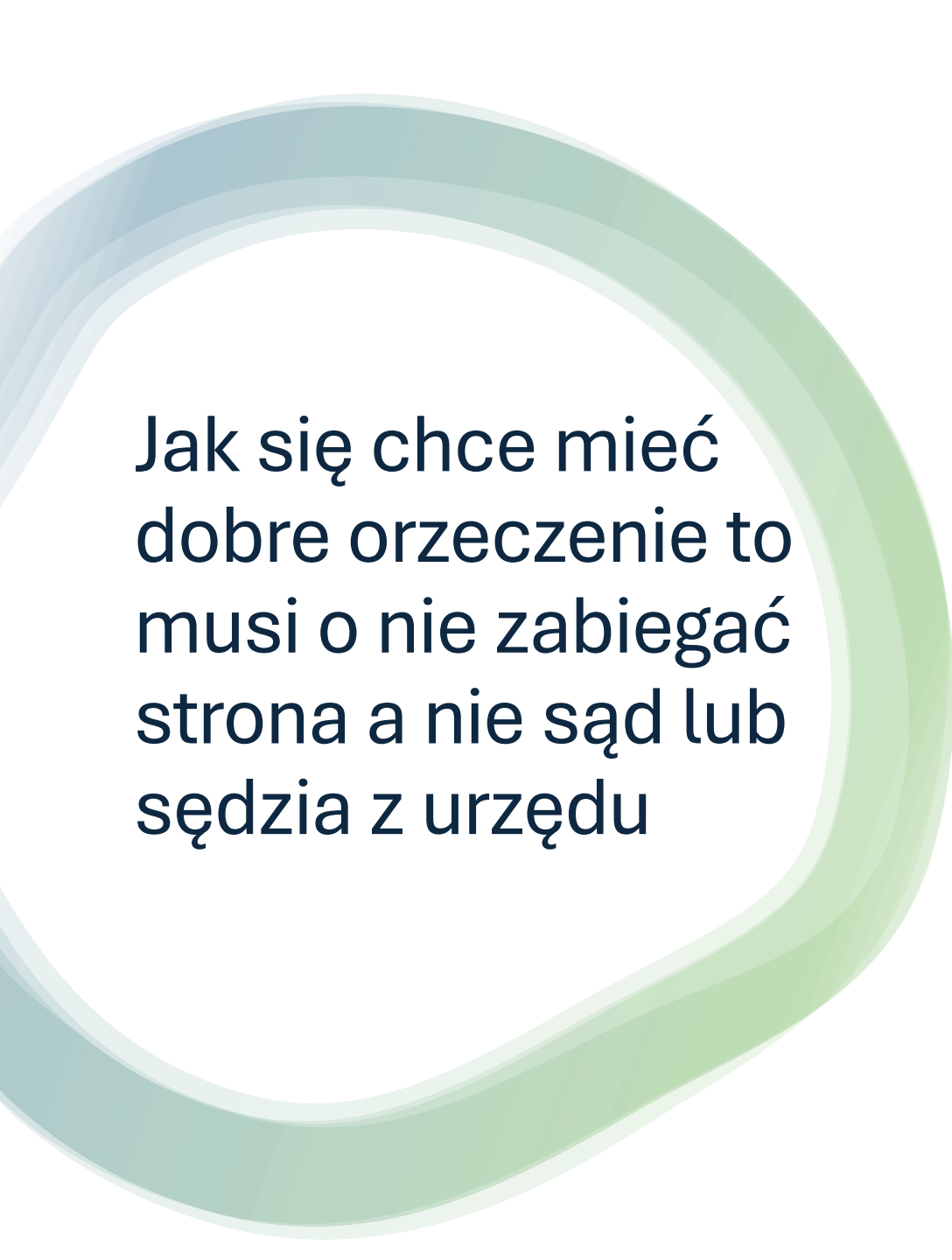
składają się na nie wiedza i osobiste przekonania

Wiedzę dostarcza SN i doktryna prawnicza

Osobiste przekonania – wiadomo ..., a jeśli ekonomiczne to raczej z własnego kredytu

Sądy nie mają źródła wiedzy ekonomicznej w zakresie kredytów i bankowości

- Przykładowo
 - SN wydał uzasadnienie do uchwały z 24 marca, gdzie wiedzę o kredytach czerpie z poprzednich uchwał własnych, ewentualnie stanowiska TSUE
- Sędziowie są „rozliczani” z jakości orzecznictwa przez sądy odwoławcze, które egzekwują przestrzeganie własnych poglądów
- Tzw. ustalona linia orzecznicza może być sumą deficytu wiedzy ekonomicznej, pozorów jakie stwarzają niektóre zapisy umów, luk w prawie, jałowej linii obrony i nieprzekonywających argumentów po stronie banku, oraz spolegliwego oportunistu sędziów, którzy w dobrej wierze popadają bezkrytycznie w automatyzm

Jak się chce mieć
dobre orzeczenie to
musi o nie zabiegać
strona a nie sąd lub
sędzia z urzędu

Czego nie potrafią wyjaśnić odpowiedzi na pozew

- 1/ jednostronne uprawnienie banku do stanowienia kursów zapisane w umowie należy kojarzyć z art. 111.1.4 Prawa bankowego a nie ze swawolą bankową prowadzącą do wycisku kredytobiorcy
- 2/ bank nie może zarobić na rosnącym kursie waluty kredytu
- 3/ bank tak samo jak kredytobiorca jest narażony na ryzyko kursowe, ale w inny sposób adekwatnie do jego pozycji w umowie
- 4/ wzrost kursu walut obcych jest adekwatny do inflacji / spadku siły nabywczej pieniądza, co rekompensują rosnące pensje i ceny nabytych nieruchomości
- 5/ bank nie jest bezpodstawnie wzbogacony z powodu rat zapłaconych przez kredytobiorcę do umowy uznanej za nieważną

Równowaga kontraktowa stron – argumentacja prawnicza zastania istotę rzeczy

- Bank może uruchomić kredyt
- Konsument potrzebuje mieszkania lub domu
- Bank wypłaca kredyt
- Konsument spłaca raty kredytu, kapitał, odsetki, marżę banku
- Konsument wnosi pozew
- Sąd udziela zabezpieczenia i zawiesza płacenie rat
- Sąd wydaje wyrok – umowa nieważna, bank ma zwrócić wszystkie raty
- Bank może wnosić o swoje prawa dopiero w drugiej kondykcji, ale w ramach „tworzenia prawa europejskiego” napisano do TSUE żeby orzekło, że bankom z bezprawnego postępowania nie zasądza się, a SN dodaje - roszczenia banków mogą zostać uznane za przedawnione

badanie stanu równowagi między bankiem a konsumentem w umowie kredytu

	bank	Stan równowagi	Konsument	
Szalka w dół to przewaga	Może pozyskać kapitał konieczny do udzielenia kredytu		Nie ma mieszkania lub domu, chce zaspokoić swoje potrzeby	Szalka w górę to strata
Podpisanie umowy	Nabywa wierzytelność, płaci za nieruchomości		Nabywa własność mieszkania lub domu,	Wypłata kredytu na dobro sprzedawcy nieruchomości
Realizacja umowy	Bank nalicza aktualne oprocentowanie i marżę		Korzysta z nieruchomości sfinansowanej przez bank	W ratach zwraca bankowi otrzymany kapitał i koszty jego udostępnienia
Sąd uwzględnia powództwo o ustalenie nieważności umowy i zapłatę	Sąd nakazuje oddać konsumentowi wszystkie wpłaty i zapłacić odsetki od swojego kapitału		Sąd unieważnił kredyt ale nie uznał żadnych praw banku, naraził konsumenta na pozew banku	Konsument zachowuje własność za którą nie zapłacił oraz darmowy kredyt

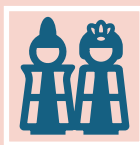
Pora sięgnąć po liczby i fakty (dane przybliżone)

Efekt dla konsumenta	Konsument	Stan faktyczny	Bank	Efekt dla banku
0 złotych	nie ma mieszkania, nie ma pieniędzy	przed podpisaniem umowy	może udzielić kredytu	0 złotych
minus 300 000 zł przeliczone na CHF	kupuje mieszkanie za pieniądze banku	Umowa kredytu jest podpisana	zobowiązanie na rynkach finansowych	minus 150 000 CHF
saldo w CHF maleje	splaca raty	kredyt w toku	splaca zobowiązanie	saldo w CHF maleje
saldo kredytu nie maleje, narastają odsetki	przestaje płacić raty	wniesienie pozwu i zabezpieczenie dla konsumenta	splaca swoje zobowiązanie na rynku finansowym	obsługa zadłużenia na koszt banku
300 000 zł zakup 300 000 wzrost cen 85 000 odsetki 685 000 zł zysku	prawo darowizny nieruchomości oraz darmowego kredytu	Wyrok o nieważności i zapłacie	musi zwrócić wszystkie otrzymane wpłaty z odsetkami	150 000 CHF kapitał 25 000 CHF odsetki 175 000 CHF strat (po kursie 2 razy wyższym) + 20 000 opłat sądowych

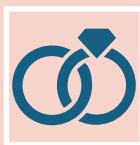
Sprawdzamy abuzywność klauzul umownych w postaci odestania do tabeli kursów banku

Art. 111.1.4 Prawa bankowego – obowiązek publikowania i stosowania tabel kursowych do wszystkich operacji i klientów

Abuzywność z art. 385/1 k.c. ma polegać na naruszeniu dobrych obyczajów oraz szkodliwości dla interesów konsumenta w stopniu rażącym

Postanowienia uznane za abuzywne przestają obowiązywać konsumenta a umowa ma być nadal wykonywana w pozostałym zakresie (art. 58 par 3, art. 385/1 k.c.)

Według Dyrektywy 93/13 należy przywrócić równowagę praw i obowiązków stron umowy ale Załącznik wyłącza kursy rynkowe spod zakresu obowiązywania Dyrektywy

Sprawdzamy umowę wg. Dyrektywy 93/13

Przyczyną ochrony jest nieuczciwość a celem przywrócenie równowagi praw i obowiązków między stronami umowy przygotowanej przez przedsiębiorcę

01

Art. 111.1.4 Prawa bankowego – obowiązek publikowania i stosowania tabel kursowych do wszystkich operacji i klientów

02

Abuzywność ma być skutkiem a nie przyczyną bezskuteczności zamiast nieważności

03

Abuzywność działać ma ex post ze skutkiem ex tunc i selektywnie

04

Abuzywność to przestępstwo ekonomiczne ze skutkiem prawnym (zasada ochrony) zamiast przestępstwa prawnego ze skutkiem ekonomicznym (zasada nieważności)

Proces oparty na teorii SN nie wyłącza przepisów Kodeksu cywilnego

Teoria dwóch kondykcji (SN III CZP 6/21)
nie jest prawem i nie jest wykładnią prawa

- dotyczyć powinna stosowania art.
494 k.c. , ale wysokość kredytu i spłat
nie wymaga żadnego condictio

kiedy umowa jest nieważna,
obowiązują przepisy o
bezpodstawnym wzbogaceniu
(art. 405, Art. 410, Art. 494)

Dziękuję za
uwagę

Proszę o
weryfikowanie
poglądów
na podstawach
rachunkowych
!!!

Pytania i odpowiedzi (1)

Czy umowy kredytowe denominowane/indeksowane do CHF są faktycznie wadliwe?

Po nowelizacji Prawa bankowego w roku 2011 umowy kredytów denominowanych/ indeksowanych stały się umowami nazwanymi, nie można więc mówić że są nielegalne albo w istocie swoje dwu-walutowości wadliwe

Problemy są dwa:

1/ niepewność jest gorsza od najgorszej pewności, a złudzenia lepsze od rzeczywistości

Konsumenci skarżą swoje kredyty, ponieważ kancelarie frankowe straszą i tłumaczą kredytobiorcom - że saldo ich kredytu wciąż rośnie, podczas gdy kredyty są spłacone, bo oddali bankowi pożyczone kwoty, a dalsze wpłaty stanowią świadczenie nienależne bankowi. Kancelarie mają na to „dowody” w postaci niepodpisanych wydruków z Exella, których nikt nie sprawdza, kredytobiorcy nie sprawdzali swoich rat a o wadliwości swoich umów dowiedzieli się z mediów, chociaż nikt nie dawał mediom swojej umowy do sprawdzenia

2/ luka prawna w zakresie zasad ustalania kursów wymiany walut i bankowych tabel kursowych -zostały wprowadzone do ustawy a powszechnie brakuje ich w umowach zawieranych przed 2011 rokiem. Nikt nie potrafił dotąd wyjaśnić w prosty sposób, jak sprawdzić czy banki stosowały rzetelne kursy a spread jest bytem zmyślonym,

Pytania i odpowiedzi (2)

Jakie konkretne rozwiązania prawne można wprowadzić, aby zakończyć spory na linii kredytobiorca-bank bez konieczności stwierdzania nieważności umów?

1. Stwierdzanie nieważności umów wg. obecnej linii orzeczniczej opartej na kontrowersyjnych uchwałach Sądu Najwyższego i fragmentarycznych opiniach w postaci wyroków prejudycjalnych TSUE – nie jest zgodne z zasadami praworządności bo nie wynika z przepisów ustawy i jest zasadniczo contra legem do ustaw.
2. Należy powrócić do zasad wyrażonych w Dyrektywie EWG 93/13 czyli zasady sanowania umów, która jest zgodna z zasadami prawa polskiego w tym implementacji powyższej Dyrektywy w Kodeksie cywilnym
3. W sprawach merytorycznych prawo tradycyjnie odwołuje się do profesjonalizmu w danej dziedzinie – np. zasad sztuki budowlanej, albo wiedzy medycznej. Od tego zacząć wypada również w sprawie kredytów,
4. Konieczne jest ustalenie na drodze porozumienia ekonomistów z prawnikami, jakie cechy omawianych kredytów wymagają stanowczej poprawy i w jaki sposób – mając na względzie zasady ekonomii i równość wobec prawa. Zapewne będzie to odniesienie do warunków kredytowania i przeliczenie kredytów walutowych na złotowe i Wibor

Pytania i odpowiedzi (3)

Jakie wady obecnej linii orzeczniczej dostrzega Pan z perspektywy sędziego, który rozstrzyga takie sprawy?

1. Zupełne oderwanie od realiów ekonomicznych, bowiem brakuje argumentów i propozycji motywowanych ekonomicznie a stanowiących konstruktywne i alternatywne możliwości rozstrzygnięcia sporów o kredyty walutowe
2. Odpowiedzi na pozew (podobnie jak pozwy) są tworzone przez kopiuj wklej i generalnie są tej samej treści. Ponieważ są to epistoły nawet na 100 stron i więcej – od dawna nikt ich nie czyta, bo nie ma w nich generalnie treści dedykowanych danej sprawie
3. Do rozstrzygnięcia zgodnie z logiką w odpowiedzi na pozew wystarczą zazwyczaj proste skojarzenia’ co do nieważności całej umowy (kredyty hipoteczne są legalne i zgodne z zasadami współżycia społecznego), spreadów (brak kwot w pozwie, są kwoty ale inne) oraz bezpodstawnego wzbogacenia przez bank (żądany wyrok doprowadzi do bezpodstawnego wzbogacenia po stronie powodów, lub ustalenia że nie było kredytu ale darowowizna), poparte kilkoma prostymi zestawami liczb
4. Wobec powyższych deficytów sędziowie orzekają według własnego przekonania czyli wzoców jakie już mają

Pytania i odpowiedzi (4)

Jakie elementy orzecznictwa TSUE w sprawach kredytów frankowych uznaje Pan za szczególnie problematyczne z perspektywy polskich sądów? W jaki sposób polskie sądy mogłyby lepiej uwzględnić krajowe prawo w interpretacji spraw frankowych?

1. Wyroki prejudycjalne TSUE stanowią tylko opinię do treści wyrażonych w pytaniu sądu krajowego. Jeżeli TSUE pisze że umowa jest nieważna, to dlatego że tak napisał w pytaniu sąd odsyłający i Trybunał tego nie sprawdza będąc związanym pytaniem.
2. Przypisywanie TSUE jakichkolwiek ustaleń co do treści spornych umów jest więc poważnym nadużyciem.
3. Opinie TSUE w formie wyroków prejudycjalnych mają tylko funkcję harmonizacyjną, która niezgodnie z prawem unijnym jest zamieniana na tworzenie prawa unijnego. Oczywiście - tworzenie prawa przez organ do tego nie uprawniony na zamówienie jednej ze stron i stosowanie go z mocą wsteczną – urąga zasadom praworządności i jest nielogiczne.
4. Sądy polskie w sprawach kredytowych mogą stosować tylko prawo krajowe, ponieważ Dyrektywa unijna 93/13 ochronę konsumentów lokuje w prawie krajowym w całości (jak wszystkie dyrektywy). Dyrektywy wiążą państwa, nie są prawem powszechnym.
5. Wyroki o ochronę konsumentów mają zapadać na podstawie prawa krajowego, przy ogólnym względzie na cele wskazane w dyrektywie. Opinie TSUE są wysoce kontrowersyjne, kiedy dotyczą prawa krajowego, bo Trybunał nie ma do tego umocowania. Sądy krajowe ponoszą pełną odpowiedzialność za swoje orzeczenia a TSUE żadnej odpowiedzialności nie ponosi.